

شمایل بازیگری خودخواسته

16 مهر 1402

حسن لطفی* : بازیگر سرشناسی یا بهتر بنویسم بازیگر خوب سرشناسی دنیای فانی را ترك کرده است. اندوه فراوان است و همه کسانی که با او – خود او که نه آدم‌هایی که نقش‌هاشان را بازی کرده – سوگوار شده‌اند. بر سر و سینه نمی‌زنند، اگر هم می‌زنند در خلوت است، اما از آنچه در فضاهای مجازی معلوم است، داغدارند. حق هم دارند. خصلت سینما همین است.

در طول زمان و به تدریج بازیگران را برای بینندگان آشنا و نزدیک می‌کند. نزدیک‌تر از بسیاری از کسانی که در کوچه و محله‌شان می‌بینند و با آنها قدم می‌زنند. از این نظر من هم به عنوان بیننده‌ای خوره فیلم، سوگوار **آتिला پسیانی** هستم. اما گمانم در ردیف کسانی که شیون می‌کنند و طوری برخورد می‌کنند که انگار با مرگ این بازیگر خوب فاجعه بزرگی رخ داده، نیستم. مرگش سخت است. جای خالی‌اش را کسی پر نمی‌کند، اما آتिला پسیانی در طول زندگی‌اش نقشش را درست و بجا بازی کرده است.

منظورم فقط فیلم‌هاش نیست که در میانش نقش‌های متنوع و خوب، کم نیست (نمونه‌هاش کشتی آنجلیکا، روز شیطان، خاکستر سبز و...) از زندگی خصوصیش هم چندان خبری ندارم. داشتم هم چندان مناسب این نوشته کوتاه نبود. سرک کشیدن به دنیای پنهان و پر راز خصوصی افراد مال دنیا یا بهتر بگویم جامعه‌ای است که شفاف‌سازی توسط مصلحت‌ها و برداشت‌های نادرست و... پس زده نمی‌شود. البته در زندگی خصوصیش يك نکته برایم مهم است. آن هم انتخاب بازیگری توسط خود آتिला پسیانی است.

با آنکه مادر بازیگری داشته که در دوران طلایی تئاتر ایران روی صحنه می‌رفته (دهه سی و چهل) اما این مادر نبوده که او را به سمت بازیگری هدایت کند. حتی مثل تمام مادرهایی که نگران آینده فرزندان با گرایش هنری هستند او را از ورود به این دنیا هم منع می‌کرده (به گواه برخی مصاحبه‌های آتिला پسیانی) ورودش به عرصه بازیگری با خواست خودش بوده. خواسته ای که فقط نیاز و علاقه به ثمرش نرسانده است. شاید رمز ماندگاری و بازی‌های خوبش هم در همین باشد. آتिला پسیانی برای بازیگر خوبی شدن و تا پایان عمر بر صحنه تئاتر و پرده سینما ماندن فهمیده بود که دانایی از دنیای بازیگری و پیدا کردن دنیای بازیگری خود اصل مهمی است. او به جای بازیگر خوبی همانند مارلون براندو، رابرت دونیرو و... شدن ترجیح داده بود، آتिला پسیانی خوبی باشد. این خواسته هم ثمر داده بود. شاید به خاطر همین است که امروز به راحتی می‌توان ادعا کرد بازیگری از دنیا رفت که کسی جایش را پر نمی‌کند. پر نمی‌کند، اما دنیای بازیگری با مرگ او به پایان نمی‌رسد، می‌توان با گفته‌ها و تجربیاتش (کلامی و تصویری) دنبال بازیگری باشیم که شبیه خودمان است. خود خودمان!

یادش گرامی و عمر ماندگار اندیشه و بازی‌هاش دراز باد.

***نویسنده و منتقد سینما**